



**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**
Krzysztof Jurgiel

Znak sprawy: HOR.kor.830.4.2018

Warszawa, dnia 2018 -04- 1 0

IZBA ROLNICZA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 91-420 Łódź, ul. Północna 27/29	
data wpływu	17. KWI. 2018
Nr	M00
Podpis	<i>Kubiś</i>

Pan Bronisław Węglewski
Prezes Izby Rolniczej
Województwa Łódzkiego
ul Północna 27/29
91-420 Łódź

W nawiązaniu do postulatów producentów rolnych z regionu sieradzkiego, zgłaszanych w czasie spotkania, które odbyło się w siedzibie Ministerstwa w dniu 7 marca br. informuję, że wszystkie zgłoszone propozycje zostały poddane szczegółowej analizie pod kątem możliwości wprowadzenia oczekiwanych zmian, również w świetle przepisów Unii Europejskiej i prawa międzynarodowego. Poniżej przedstawiona została kompleksowa odpowiedź dotycząca poszczególnych kwestii diskutowanych w czasie spotkania.

1. Napływ ziemniaków i warzyw na rynek krajowy z innych państw członkowskich oraz spoza UE, konkurujących z krajową produkcją.

Przedstawiciele środowiska rolniczego proponowali:

- wprowadzenie „opłat jakościowych” dla płodów rolnych sprowadzanych do Polski z innych państw, z których finansowane powinny być rozszerzone badania z zakresu jakości i bezpieczeństwa żywności. Podnoszono, że rozwiązania takie przyjęto w niektórych innych państwach członkowskich;

W celu potwierdzenia tej informacji Ministerstwo zwróciło się do odpowiednich służb francuskich, czeskich i węgierskich, aby uzyskać informacje dotyczące stosowania przez administrację wymienionych państw „opłat jakościowych”. Z uzyskanych do tej pory danych wynika, że nie ma potwierdzenia dla informacji o funkcjonowaniu w innych krajach UE opłat nakładanych na import towarów rolnych, z których miałyby być finansowane badania w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności.

- **wprowadzenie ochrony taryfowej dla ziemniaków w okresie od 15 maja do 30 czerwca. Wskazywano, że takie rozwiązania funkcjonują w niektórych innych państwach członkowskich;**

Stawki celne w imporcie do UE ziemniaków (innych niż sadzeniaki oraz ziemniaków do produkcji skrobi) z krajów trzecich w ramach reżimu niepreferencyjnego¹ są ustalone na poziomie:

- 9,6% w okresie 1 stycznia – 15 maja,
- 13,4% w okresie 16 maja – 30 czerwca, oraz
- 11,5% w pozostałych miesiącach roku.

Stawki celne w imporcie z państw spoza UE są takie same we wszystkich krajach członkowskich UE (obowiązuje wspólna taryfa celna). Nie ma możliwości ustanawiania przez poszczególne kraje członkowskie indywidualnych stawek celnych. Nie istnieje też możliwość stosowania jakichkolwiek opłat celnych w obrotach między krajami UE. Podwyższona stawka celna (na poziomie 13,4 %) w okresie 16.05-30.06 jest stosowana na takich samych zasadach w imporcie ziemniaków do Polski oraz do pozostałych krajów UE.

- **zwiększenie nadzoru służb kontrolnych nad importowanymi towarami rolnymi, co było argumentowane wprowadzaniem na krajowy rynek ziemniaków i warzyw nie nadających się do spożycia lub wycofanych tam z obrotu;**

W związku z tym postulatem wspomnieć należy, że w dniu 8 stycznia br., w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbyło się spotkanie dotyczące trudnej sytuacji na rynku ziemniaka jadalnego. W wyniku podjętych ustaleń MRiRW wystąpiło do Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, z wnioskami o zintensyfikowanie działań kontrolnych w odniesieniu do importowanych do Polski ziemniaków jadalnych oraz przekazanie do MRiRW informacji na temat podjętych działań.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 stycznia 2013 roku w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. z 2013, poz. 174 ze zm.) każda partia ziemniaków o masie przekraczającej 5 ton powinna być zgłoszona do właściwego Wojewódzkiego Inspektoratu JHARS i poddana granicznej kontroli zgodności w zakresie jakości handlowej. Przy czym kontrola jakości handlowej nie dotyczy aspektów sanitarnych i fitosanitarnych.

W dniu 19 lutego br., na wniosek Ministerstwa, Prezes UOKiK działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1063) zlecił

¹ Reżim taryfowy niepreferencyjny stosowany jest w imporcie z tych krajów, którym UE nie przyznała preferencji taryfowych. W imporcie z krajów, którym UE przyznała preferencje – na podstawie zawartych międzynarodowych umów handlowych lub przyjętych w UE regulacji o udzieleniu jednostronnych (autonomicznych) preferencji – stosowane są odmienne, tzw. preferencyjne stawki. Ich wysokość zależy od postanowień konkretnej umowy, czy unijnej regulacji. Stawki preferencyjne są ustalone oddzielnie dla każdego kraju, objętego tym reżimem. Preferencje najczęściej polegają na obniżeniu stawki celnej bądź na zniesieniu jej do zera (w ramach kontyngentu taryfowego lub poza kontyngentem).

przeprowadzenie kontroli jakości handlowej ziemniaków z krajów członkowskich UE i z krajów trzecich. Kontrole mają realizować wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej obejmując nią wybrane placówki handlowe w każdym województwie, posiadające w swojej ofercie ziemniaki pochodzące z krajów członkowskich UE i z krajów trzecich. Ponadto w trakcie kontroli zostanie sprawdzone czy znajdujące się w ofercie ziemniaki, deklarowane jako polskie, rzeczywiście pochodzą z polskich upraw. Każdy wojewódzki inspektorat IH przeprowadzi w całym łańcuchu dostaw, w miarę możliwości, weryfikację pochodzenia partii ziemniaków deklarowanych jako polskie.

Z kolei Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, do dnia 23 marca br., poddała kontroli 255 partii ziemniaków pochodzących z innych państw (zarówno państw trzecich, jak i państw członkowskich UE). Najwięcej kontrolowanych przesyłek pochodziło z Cypru, Francji, Egiptu i Niemiec.

Kwestia jakości handlowej produktów sektora owoców i warzyw, z wyłączeniem ziemniaków, jest uregulowana w przepisach o Wspólnej Organizacji Rynków Produktów Rolnych (rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. *ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych* oraz rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 543/2011 z dnia 7 czerwca 2011 r. *ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do sektora owoców i warzyw oraz sektora przetworzonych owoców i warzyw*).

Zgodnie z art. 76 ust. 1 rozporządzenia nr 1308/2013, na każdym produkcie z sektora owoców i warzyw wprowadzanym do obrotu w jakimkolwiek państwie członkowskim Unii Europejskiej, obowiązkowe jest wskazanie państwa pochodzenia, niezależnie czy produkty te zostały wyprodukowane przez producentów krajowych czy pochodzą z importu.

Ponadto, zgodnie z art. 74 ww. rozporządzenia, produkty, dla których ustanowiono normy handlowe, mogą być wprowadzane do obrotu w Unii tylko jeśli są zgodne z tymi normami. Normy jakości handlowej dla świeżych owoców i warzyw (z wyłączeniem ziemniaków) są określone w załączniku I do rozporządzenia nr 543/2011. Dla produktów o dużym znaczeniu rynkowym, np. jabłek, pomidorów, truskawek, ustanowiono 10 szczegółowych norm, dla pozostałych obowiązuje ogólna norma handlowa.

Kompetencje do przeprowadzania kontroli zgodności z normami jakości handlowej mają, zgodnie z art. 15 i 15a ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. *o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu* – wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej na etapie sprzedaży detalicznej i wojewódzki inspektor jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (IJHARS) – na pozostałych etapach wprowadzania do obrotu. Za wprowadzanie do obrotu owoców i warzyw niezgodnie z wymaganiami w zakresie jakości handlowej, zgodnie z art. 40 ust. 4a ww. ustawy grozi kara grzywny.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy, Główny Inspektor IJHARS oraz Prezes UOKiK nadzorujący Inspekcję Handlową, opracowują plany opartych o analizę ryzyka i odpowiednio częstych

selektywnych kontroli. Kryteria oceny ryzyka dotyczą m.in. rodzaju produktu, miejsca wprowadzania produktów do obrotu i wszelkich innych informacji, które mogą wskazywać na ryzyko niezgodności.

Problem przepakowywania importowanych warzyw i sprzedawania ich jako polskie był zgłaszany przez Ministerstwo do uwzględnienia w planach kontroli zarówno Głównego Inspektora IJHARS, jak i Prezesa UOKiK. Podejmowane są również kontrole doraźne, po zawiadomieniu właściwych wojewódzkich inspektorów obu inspekcji, o konkretnych przypadkach fałszowania informacji o państwie pochodzenia.

- **ograniczenie kontyngentów na import zbóż z Ukrainy.**

W imporcie zbóż (pszenicy, kukurydzy, jęczmienia, owsa, a także płatków zbożowych i kasz) Unia Europejska otwiera co roku dwa rodzaje kontyngentów taryfowych alokowanych Ukrainie:

- 1) bezcłowe kontyngenty otwierane na mocy Umowy DCFTA (tj. ustanawiającej Kompleksową i Pogłębioną Strefę Wolnego Handlu), która jest częścią Umowy Stowarzyszeniowej UE-Ukraina;
- 2) dodatkowe, bezcłowe kontyngenty otwierane na mocy rozporządzenia 1566/2017 Parlamentu Europejskiego i Rady z 13.09.2017 r., przyznającego Ukrainie, na okres 3 lat, dodatkowe preferencje autonomiczne (tzw. ATM – Autonomous Tariff Measures), obok preferencji wynikających z Umowy Stowarzyszeniowej. Preferencje ATM zostały wprowadzone jako instrument pomocy UE dla Ukrainy, zważywszy na sytuację gospodarczą i polityczną tego kraju.

Wolumeny kontyngentów, dla których podstawą jest Umowa DCFTA UE-Ukraina, nie mogą być zmniejszone bez renegocjacji umowy, co wymagałoby zgody całej UE i Ukrainy. Umowa DCFTA nie zawiera zapisów umożliwiających czasowe wycofanie preferencji poprzez zastosowanie środków ochronnych (możliwe jest natomiast wszczęcie procedury i w następstwie jej pozytywnego zakończenia, wprowadzenie środków antydumpingowych, zgodnie z przepisami WTO – w takim przypadku niezbędne byłoby uzyskanie danych cenowych, wskazujących na stosowanie przez firmy ukraińskie dumpingu).

Artykuł 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1566/2017 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie wprowadzania w odniesieniu do Ukrainy tymczasowych autonomicznych środków handlowych uzupełniających koncesje handlowe dostępne na mocy układu o stowarzyszeniu (DZ.U. L 254 z 30.9.2017, s.1) zawiera listę warunków, których niespełnienie przez Ukrainę może być podstawą wycofania przez UE preferencji ATM. Są tam wymienione: przestrzeganie reguł pochodzenia, niewprowadzanie w imporcie z UE nowych ceł, ograniczeń ilościowych ani środków o podobnym skutku, przestrzeganie, zgodnie z Umową Stowarzyszeniową, zobowiązań dotyczących zasad demokratycznych, praw człowieka, rządów prawa, zwalczania korupcji, polityki socjalnej, itp. Ponadto, na podstawie art. 4 ww. rozporządzenia, preferencje ATM mogą być również wycofane w razie stwierdzenia przez KE (po zebraniu i przeanalizowaniu dowodów w ramach odrębnego dochodzenia), że import danego produktu z Ukrainy powoduje poważne trudności dla producentów w UE. Resortem wiodącym w kwestii handlowych środków ochronnych jest Ministerstwo

Przedsiębiorczości i Technologii. Wszelkie wnioski dotyczące podjęcia działań w kontaktach z KE powinny być kierowane przez zrzeszenia producentów do tego resortu. Jednakże w przypadku wniosku do Komisji Europejskiej o zastosowanie środków przeciwdziałających wzrostowi importu, na warunkach cenowych stwarzających zagrożenie dla unijnej produkcji, celowe byłoby również uzyskanie poparcia ze strony zrzeszeń producentów w innych państwach członkowskich UE, jak i ze strony samych państw członkowskich.

2. Potrzeba silniejszego wsparcia produkcji warzyw poprzez programy żywnościowe, takie jak np. „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020”, czy „Program dla Szkół”. (Przedstawiciele środowiska rolniczego proponowali modyfikację programów w taki sposób, aby umożliwić w większym stopniu bezpośredni udział w nich rolnikom.)

W ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PZ) artykuły żywnościowe objęte Programem, są przedmiotem konsultacji i ustaleń z organizacjami partnerskimi biorącymi udział w dystrybucji żywności (Caritas Polska, Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż oraz Federacja Polskich Banków Żywności). Organizacje partnerskie dzięki możliwości bezpośredniego kontaktu z osobami potrzebującymi w ramach swojej codziennej pracy, są wyrazicielami opinii odbiorców końcowych pomocy żywnościowej na temat dystrybuowanych w ramach Programu produktów oraz wszelkich sugestii odnośnie wprowadzenia nowych produktów. Ostatecznie, ewentualne włączenie do zestawu rocznego nowych produktów warzywnych, w tym artykułów zawierających ziemniaki, zostanie skonsultowane z członkami Zespołu Doradczego ds. Wdrażania PO PŻ.

Wybór wykonawców/dostawców artykułów żywnościowych do magazynów organizacji partnerskich w ramach PO PŻ jest realizowany przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) z zastosowaniem procedury przetargowej określonej w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, zgodnie z którą niedopuszczalne jest stosowanie niekonkurencyjnych zapisów zarówno w zakresie podmiotowym jak i przedmiotowym. Zatem zamawiający nie może ograniczać konkurencyjności poprzez jednoznaczne wskazanie wyłącznie na polskich dostawców i wykluczenie z udziału w postępowaniu innych podmiotów.

Odnosząc się do propozycji rozszerzenia wsparcia udzielanego w ramach „Programu dla szkół” należy zauważyć, że poziom finansowania tego programu oraz zasady jego funkcjonowania w kolejnym roku szkolnym (tj. 2018/2019) zostaną określone w przepisach krajowych wydanych na podstawie art. 38x ust. 1 i art. 38z ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o organizacji niektórych rynków rolnych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1006, z późn. zm.). Aktualnie obowiązujące przepisy umożliwiają udział różnego rodzaju podmiotów w roli zatwierdzonych dostawców upoważnionych do ubiegania się o pomoc udzielaną za realizację dostaw owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych. Podmioty takie muszą jednak uprzednio stosownie do przepisu § 4 *rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia z dnia 4 września 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań*

realizowanych przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa związanych z wdrożeniem na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programu dla szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 1713) zostać zatwierdzone przez Dyrektora Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

3. Uznanie powiatu sieradzkiego za obszar wolny od bakteriozy pierścieniowej ziemniaka. (Pomimo wynegocjowania z pozostałymi państwami członkowskimi oraz Komisją Europejską istotnych ułatwień w wysyłce ziemniaków, wdrożonych przed sezonem uprawowym 2017 r., producenci rolni wnioskuje o dalsze ułatwienia, w tym uznanie regionu sieradzkiego za wolny od tej choroby.)

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że zasady dotyczące ustanawiania i utrzymywania statusu obszarów wolnych od agrofaga, są zawarte w Międzynarodowym Standardzie FAO dla Środków Fitosanitarnych nr 4 (ISPM nr 4) „Wymagania dla ustalania obszarów wolnych od agrofaga”. Zgodnie z tym standardem, obszar wolny od agrofaga to obszar, na którym określony agrofag nie występuje, co jest potwierdzone odpowiednimi kontrolami i badaniami oraz stan taki jest utrzymywany i urzędowo potwierdzany. Funkcjonowanie obszarów wolnych od agrofaga opiera się na 2 etapach postępowania, tj. etapie ustanowienia statusu obszaru wolnego, a następnie jego utrzymania i weryfikowania, czy pozostaje wolny. Na każdym z tych etapów powinny być podejmowane odpowiednie i specyficzne środki fitosanitarne pozwalające na zabezpieczenie obszaru przed danym organizmem szkodliwym w tym wypadku przed *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* (*Cms*) oraz działania kontrolne pozwalające na właściwą ocenę statusu fitosanitarnego tego obszaru. Zakres tych działań zależy głównie od biologii organizmu szkodliwego oraz specyfiki samego obszaru, w tym w odniesieniu do sektora produkcji i obrotu roślinami żywicielskimi danego agrofaga. Utrzymanie statusu obszaru wolnego może wymagać stosowania odpowiednich środków fitosanitarnych przez podmioty uprawiające ziemniaki, działające na danym obszarze. Środki te mogą odpowiednio odnosić się do warunków prowadzenia produkcji na tym obszarze, obostrzeń w przemieszczaniu i wprowadzaniu roślin, dodatkowego monitoringu agrofaga, czy doradztwa dla podmiotów. Wymagany jest również stały urzędowy nadzór i kontrola w celu potwierdzania statusu takiego obszaru wolnego od agrofaga.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w latach 2015-2017 w powiecie sieradzkim, ziemniaki były uprawiane w ok. 2700 - 3000 gospodarstw. Nie ma też precyzyjnej wiedzy dotyczącej liczby osób prywatnych, które również mogą w ramach ogrodów przydomowych, działkowych uprawiać ziemniaki (mikroskala) na swoje potrzeby. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi, prowadziła kontrole zdrowotności ziemniaków pod kątem bakterii *Cms*, jednakże nie był to monitoring ukierunkowany na ocenę statusu powiatu na potrzeby uznania go za obszar wolny od bakterii. Próby do badań laboratoryjnych pod kątem bakterii *Cms*, pobierano corocznie tylko w części gospodarstw - w większości przypadków były to pojedyncze próby w gospodarstwie

(2015 r. - ok. 6,2 % wszystkich gospodarstw; w 2016 r. - ok. 4 % wszystkich gospodarstw; w 2017 r. - ok. 5 % wszystkich gospodarstw). Tylko w ok. 15 % kontrolowanych gospodarstw pobierano próby bulw do badań na obecność bakterii ze wszystkich uprawianych w nich partii ziemniaków. W ramach tych badań bakteria *Cms* była wykryta w 5 gospodarstwach. Biorąc pod uwagę obecność bakterii *Cms* w pobranych próbach aktualnie brak jest podstaw do uznania powiatu sieradzkiego za wolny od tego patogena. Ponadto mając na uwadze stosunkowo niski poziom dotychczasowych badań laboratoryjnych pod kątem tej bakterii na terenie powiatu sieradzkiego (intensywność próbobrania oraz w większości kontrole u tych samych podmiotów profesjonalnych), a także bardzo intensywną produkcję ziemniaków, często bez zachowania odpowiedniego płodozmianu, trudno jest oczekiwać, że status taki będzie można uzyskać w najbliższym czasie. Pomimo tego, że poziom wykryć bakterii jest niski, jest ona jednak wykrywana w bulwach ziemniaka produkowanych w tym powiecie (wskazany wyżej Standard nie przewiduje żadnej tolerancji dla występowania agrofaga na obszarze, który został uznany za wolny od tego organizmu).

Z uwagi na to, że utworzenie takich obszarów potencjalnie związane byłoby z dodatkowymi obowiązkami dla podmiotów uprawiających ziemniaki, decyzja o jego utworzeniu powinna być wyważona także w kontekście możliwych do osiągnięcia korzyści w porównaniu do poniesionych nakładów (finansowych, obciążeń dla ogółu społeczności), a także skonsultowana z lokalnym środowiskiem producentów, dystrybutorów oraz osób prywatnych na danym obszarze.

Alternatywą dla profesjonalnych producentów ziemniaka w powiecie sieradzkim powinno być uzyskanie statusu miejsca produkcji wolnego od bakterii *Cms*, za które, zgodnie z ustawą z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, *uważa się gospodarstwo rolne albo jego część będącą wyodrębnioną jednostką produkcyjną, albo kilka gospodarstw będących zorganizowaną całością produkcyjną*. Należy przypomnieć, że wniosek do Komisji Europejskiej oraz innych państw członkowskich o zaakceptowanie takiego rozwiązania (tj. wysyłki bez dodatkowych badań ziemniaków z miejsca produkcji uznanego za wolne od bakterii *Cms*), został skierowany przez ministerstwo w wyniku konsultacji przeprowadzonych z producentami ziemniaka regionu sieradzkiego. Przepisy krajowe zostały przyjęte w tym zakresie w roku 2017.

4. Zwiększenie dopłat do powierzchni obsadzonej materiałem siewnym ziemniaka, uzyskanym zgodnie z przepisami o nasiennictwie do 70% ceny zakupu sadzeniaków.

Odnosząc się do kwestii zwiększenia dopłat do powierzchni gruntów ornych obsianych lub obsadzonych materiałem siewnym zaznaczyć należy, że wysokość dopłat uległa zwiększeniu w porównaniu z rokiem ubiegłym (w roku 2016 kwota ta wynosiła 347 zł, a w roku 2017 462,25 zł). Także w ustawie budżetowej na 2018 rok zaplanowano środki większe o ponad 22 mln zł niż środki przeznaczone na ten cel w ustawie budżetowej w 2017 r. Mimo to obecnie nie ma możliwości zwiększenia dopłat do poziomu 70% ceny zakupu sadzeniaków.

Dodatkowo w 2018 r. środki z tytułu dopłat do powierzchni obsianej lub obsadzonej

kwalifikowanym materiałem siewnym będą łatwiej dostępne dla rolników dzięki realizacji dopłat przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i możliwości składania wniosków w ponad 300 biurach powiatowych ARiMR. Do tej pory wnioski były składane w 16 oddziałach terenowych Agencji Rynku Rolnego.

5. Problem rozdrobnienia branży producentów warzyw i ziemniaków.

(Przedstawiciele środowiska rolniczego wskazywali na koszty związane z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem grup producenckich, jako barierę dla zrzeszania się rolników. Wskazali, że krajowe grupy producentów importują ziemniaki i warzywa z zagranicy.)

W odniesieniu do problemu rozdrobnienia produkcji należy podkreślić, że możliwość tworzenia przez rolników wspólnych struktur gospodarczych jest sposobem na wzmocnienie pozycji na rynku oraz niwelowanie zagrożeń, jakie przynosi coraz bardziej wymagający rynek. Wspólne działanie producentów rolnych przynosi szereg korzyści zarówno w sferze produkcji (koncentracja podaży, wspólne planowanie produkcji, dostosowanie oferty do potrzeb klientów), handlu (np. ograniczenie pośredników, obniżanie kosztów transportu), jak i zaopatrzenia (np. koncentrację popytu na środki do produkcji). Większa liczba oferowanych produktów, często o lepszych parametrach jakościowych, z możliwością zachowania ciągłości dostaw odpowiednich partii oferowanych produktów, jest bardziej interesująca dla odbiorców niż oferta pojedynczego producenta.

W tym miejscu, odnosząc się do podniesionego podczas spotkania problemu kosztów związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem grup producentów rolnych należy wskazać, że istnieje możliwość uzyskania pomocy finansowej w ramach istniejących instrumentów wsparcia przygotowanych przez resort rolnictwa. Jednym z możliwych źródeł wsparcia finansowego są instrumenty przewidziane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Zasady wsparcia dla grup producentów rolnych (GPR), realizowanego w ramach działania 9 PROW 2014–2020, są określone na poziomie UE, w art. 27 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.). Zgodnie z tym artykułem, wsparcie polega na wypłacie, w okresie 5 lat od dnia uznania GPR, corocznego ryczałtu, obliczanego na podstawie przychodów GPR, ze sprzedaży produktów wytworzonych przez członków GPR.

Inną, atrakcyjną formą wsparcia, z której mogą skorzystać grupy producentów rolnych oraz związki takich grup, jest możliwość współfinansowania działań inwestycyjnych w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój”.

Odnosząc się szerzej do problematyki konsolidacji producentów rolnych należy zauważyć, że jedną z najbardziej przyjaznych form gospodarczego organizowania się rolników jest współdziałanie w formie spółdzielni (jest to również jedna z możliwych form prawnych, w jakiej

mogą prowadzić swoją działalność grupy producentów rolnych). Mając na względzie ww. aspekty spółdzielczej kooperacji, w MRiRW opracowano projekt ustawy *o spółdzielniach rolników*, którego celem jest kompleksowe uregulowanie zasad i sposobu funkcjonowania spółdzielni *stricte* rolniczych (aktualnie projekt jest przedmiotem prac parlamentarnych). Zgodnie z projektem, podmioty te będą prowadziły działalność gospodarczą na rzecz swoich członków w zakresie planowania przez nich produkcji, dostosowania skali i jakości tej produkcji do oczekiwań rynku, koncentrowania podaży, organizacji sprzedaży produktów swoich członków oraz koncentracji popytu i organizacji zakupu środków do produkcji rolnej. Oczekiwane rezultaty wejścia w życie ustawy to m.in.:

- zwiększenie zorganizowania producentów rolnych,
- wzmocnienie procesu tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw, w tym szczególnie mikroprzedsiębiorstw na terenach wiejskich,
- zwiększenie konkurencyjności na rynku produktów rolnych, co będzie wiązało się z możliwością zwiększenia dochodowości gospodarstw rolnych,
- przyspieszenie rozwoju obszarów wiejskich poprzez aktywizację ich mieszkańców do wspólnej działalności.

Należy zwrócić uwagę, że przedstawione powyżej wybrane rozwiązania oferują producentom rolnym instrumenty dla wsparcia i konsolidacji działalności, która powinna przede wszystkim wynikać z ich decyzji, opartych na analizie sytuacji rynkowej i planowanych kierunkach rozwoju.

Organizacje producentów realizujące programy operacyjne są uprawnione do otrzymania pomocy finansowej w wysokości 4,1% wartości produkcji sprzedanej przez daną organizację producentów. Pułap ten może zostać zwiększony do 4,6 %, jeśli organizacja realizuje środki zarządzania kryzysowego. Do finansowania programu operacyjnego organizacja producentów zakłada fundusz operacyjny, który jest finansowany ze składek członków organizacji lub samej organizacji oraz z pomocy unijnej ograniczonej do 50% funduszu operacyjnego.

Przepisy Unii Europejskiej zostały wdrożone do prawodawstwa krajowego przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2003 r. *o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu* (Dz. U. z 2016 r. poz. 58 z późn. zm.) i wydanych na jej podstawie rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Działania możliwe do wdrożenia w ramach programów operacyjnych są zawarte w opracowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Strategii krajowej dla zrównoważonych programów operacyjnych organizacji producentów owoców i warzyw” (Dz. Urz. MRiRW z 2017 r., poz. 70).

Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz służby Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa i Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi są zobowiązane udzielać wszelkich wyjaśnień dotyczących interpretacji i stosowania ww. przepisów.

6. Duże różnice pomiędzy skupem płodów rolnych, a ceną sprzedaży detalicznej w sklepach, wynikające m.in. z długiego łańcucha dystrybucji.

(W skazywano na brak polskich sieci sklepów, problemy w uzyskaniu zapłaty od dystrybutorów i ich nieuczciwe praktyki. Szansę na poprawę tego stanu rzeczy upatrywano w projektowanej Platformie Sprzedażowej oraz działaniach PROW nakierowanych na rozwój rynków lokalnych. Postulowano także utworzenie krajowej sieci supermarketów.)

W związku z możliwością występowania nieuczciwych praktyk w negocjacjach handlowych przygotowano i uchwalono ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Zakazują one nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Ustawa zawiera przykładowe grupy nieuczciwych praktyk nie ograniczając ich do zamkniętej listy. Zgodnie z ww. przepisami organem właściwym w sprawach praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową wszczyna się z urzędu lub w związku z zawiadomieniem przedsiębiorcy dotyczącym podejrzenia stosowania wobec niego praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową. W wyniku postępowania Prezes UOKiK może nałożyć na dostawcę albo nabywcę, w drodze decyzji, karę pieniężną.

Odnosząc się do postulatów dotyczących platformy żywnościowej uprzejmie informuję, że celem projektu strategicznego pn. „Platforma żywnościowa”, dedykowanego dla wszystkich uczestników rynku, tj.: producentów, przetwórców, podmiotów skupujących, firm eksportujących, jest uruchomienie przez podmiot rynku kapitałowego elektronicznej platformy sprzedażowej dla produktów rolno-spożywczych. Platforma umożliwi koncentrację podaży krajowych towarów rolno-spożywczych, co pozwoli na tworzenie dużych, jednorodnych partii oraz ograniczenie kosztów transakcyjnych i ryzyka handlowego, w tym ograniczenie ryzyka cenowego, w oparciu o wystandaryzowane umowy i produkty.

Z kolei w odniesieniu do działań PROW 2014–2020 należy zauważyć, że w poddziałaniu „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury”, można realizować inwestycje z zakresu budowy lub przebudowy targowisk lub obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Większość województw w Polsce zakończyła już nabory wniosków na ww. inwestycje. Obecnie drugi nabór wniosków o przyznanie pomocy na przedmiotowe operacje został ogłoszony w województwie pomorskim i będzie trwał w terminie 3 kwietnia – 11 maja 2018 r.

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Krzysztof Jurgiel